

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง ซึ่งปฏิบัติงานตอบสนองความต้องการของประชาชนและชุมชนในเขตการปกครองโดยตรง และครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยประชาชนเป็นผู้เลือกตั้งผู้แทนแต่ละหมู่บ้านเข้าไปเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจในการบริหารงานของตำบลตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อเป็นหน่วยงานที่สะท้อนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์กรอบทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมีแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบการบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลาง โดยการผนึกพลังร่วมกันจากทุกฝ่ายในสังคมผลักดันให้เกิดการปรับเปลี่ยนวิถีคิด ทักษะคิด และค่านิยมของคนไทยให้ตระหนักเข้าใจและเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคมยุคใหม่อย่างเป็นระบบ เกิดการจัดการทางสังคมในเชิงยุทธศาสตร์ มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน และสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ทำให้คนไทย คิดเป็น ทำเป็น พึ่งตนเอง ได้มากขึ้น มีจิตสำนึกที่ดี รู้รักสามัคคี รู้หน้าที่และความรับผิดชอบ ขณะเดียวกันต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำงาน โดยให้ความสำคัญต่อการปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐ การปรับระบบงบประมาณ ให้เอื้อต่อการดำเนินงานของท้องถิ่น ชุมชน ตลอดจนปรับบทบาทหน่วยงานกลางในการประสานงานและสนับสนุนการจัดแผนปฏิบัติการ ในทุกระดับให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งการดำเนินงานที่สำคัญที่สุดจะอยู่ที่การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับพื้นที่ ที่เริ่มจากระดับชุมชน และเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการที่สูงกว่า โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคม ในการร่วมคิด ร่วมทำ

และร่วมกันรับผิดชอบ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องพัฒนาระบบการติดตามประเมินผลและกำหนดดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนในทุกระดับเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนมีความต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและการประเมินผลในการทำงานของภาครัฐอย่างโปร่งใสอีกด้วย

จากยุทธศาสตร์ดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ได้มีความพยายามที่จะปรับปรุงพัฒนาการบริหารงาน ให้สอดคล้องตามหลักธรรมาภิบาล ที่เน้นให้ ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการให้มีความโปร่งใส และพร้อมรับการตรวจสอบจากภาครัฐและภาคประชาชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การบริหารส่วนตำบลแคนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่ในปัจจุบันพบว่า การดำเนินงานภายในขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน ยังพบประเด็นปัญหาที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและบทบาทในการบริหารจัดการงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อย และยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนมีความเชื่อว่าคุณเองได้เลือกผู้ที่เป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แล้ว จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชนในการที่จะเข้ามามีบทบาท ในการดำเนินงาน ทั้งการตัดสินใจเชิงนโยบาย หรือการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคนต้องทบทวนบทบาทภารกิจ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับชุมชนว่ามีปัจจัยใดบ้างที่เป็นเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรที่จะทำอย่างไรบ้างในการที่จะเพิ่ม โอกาสหรือ ช่องทางการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

คำถามการศึกษา

ประชาชนที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกันในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน แตกต่างกันหรือไม่

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม โดยได้ทำการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในชุมชน
- 1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล
- 1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ
- 1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปี พ.ศ. 2555. ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5,367 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลแคน, 2555)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งปี พ.ศ. 2555. ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำปลายมาศ

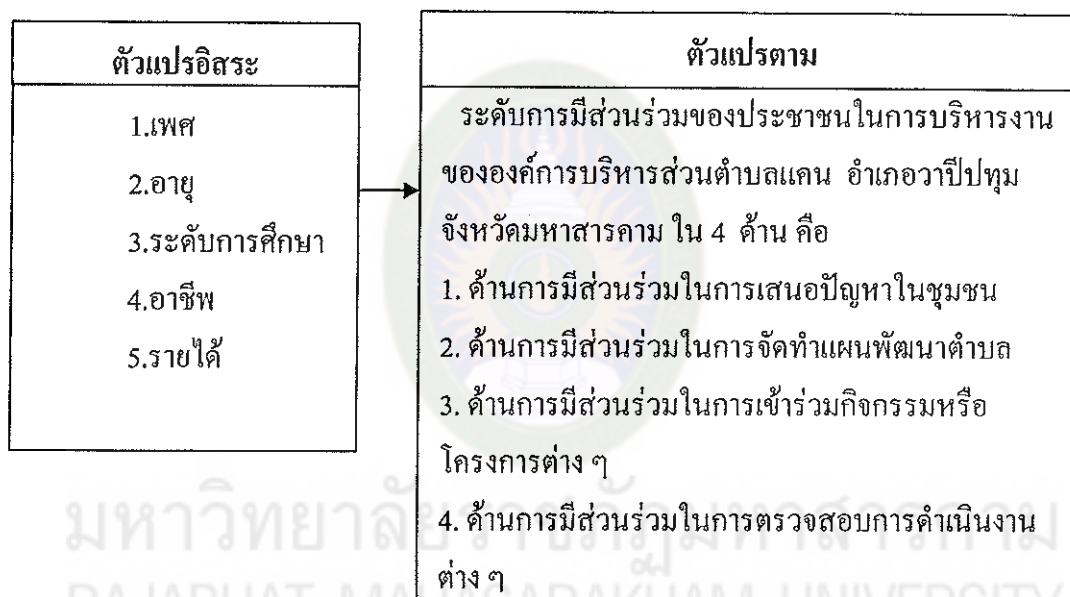
จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 372 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของขนาดตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่ (ไพศาล วรคำ. 2554 : 101) การสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ หมู่บ้านจำนวน 17 หมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอนายูง จังหวัดมหาสารคาม

4. ขอบเขตในด้านระยะเวลาในการศึกษา

ตุลาคม 2555 - สิงหาคม 2556

กรอบแนวคิดการศึกษา

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ในด้านการเสนอปัญหาในชุมชน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล และด้านการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 ด้านการเสนอปัญหาในชุมชน หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ร่วมประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อส่วนรวม

1.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาตำบล หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เข้ามารับทราบถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการจัดทำแผนในการพัฒนาตำบล และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม และตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.3 ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดทำขึ้นในขณะดำเนินการ

1.4 ด้านการตรวจสอบการดำเนินงานต่าง ๆ หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม มีบทบาทในการประเมินผลงานโครงการกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จัดทำขึ้นเพื่อความโปร่งใสในการบริหารงานของทางองค์การบริหารส่วนตำบล

ประชาชน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปทั้งเพศหญิงและเพศชาย และเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์การศึกษา

ผลจากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จะมีประโยชน์ในด้านการพัฒนาและปรับปรุงถึงการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลแคน อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ในการที่จะส่งเสริมสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และสำหรับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษาการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในด้านอื่นอีกด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY